

رژیم صهیونیستی - آذربایجان از تجارت تا همکاری نظامی

سرویس آذربایجان/خبرگزاری آران
خبرگزاری آران / سرویس آذربایجان :

مهدی ذاکریان

افزایش سطح همکاری های اسرائیل و جمهوری آذربایجان در عین حال که حساسیت برخی کشورها همچون ایران را برانگیخته، پرسش هایی را درباره دامنه این همکاری ها و پیامدهای آن پدید آورده است. «خبر» با هدف واکاوی ابعاد مختلف این همکاری در گفت و گو با مهدی ذاکریان، کارشناس خاورمیانه این موضوع را بررسی کرده است.

گرچه بیشترین مراودات اسرائیل و جمهوری آذربایجان به تعاملات اقتصادی برمی گردد اما ارزیابی ها حکایت از افزایش دامنه این مناسبات به دیگر حوزه هاست. شما با این دیدگاه موافقت می کنید؟

جمهوری آذربایجان به خاطر قرار گرفتن در منطقه قفقاز دارای موقعیت استراتژیکی در نظام بین الملل است. از سوی دیگر به دلیل داشتن موقعیت ژئوپلیتیک و داشتن ذخایر غنی نفت که آن را در کنار همه این ها دارای موقعیتی ژئو اکونومیک، می کند سبب شده تا آذربایجان نه تنها برای آمریکایی ها و همسایه های خود بلکه برای اسرائیلی ها نیز کشور مهمی تلقی شود. روابط اقتصادی میان جمهوری آذربایجان و اسرائیل تنها به روابط فی مابین در حوزه اقتصادی منجر نمی شود. اولین قدم در این راه از سوی اسرائیل برداشته شده و این رژیم هم اکنون در حال بهره برداری سیاسی از مراودات اقتصادی است. جمهوری آذربایجان کشوری است مسلمان و هم مرز با جمهوری اسلامی ایران که از نگاه صهیونیست ها به دنبال محو اسرائیل از روی زمین است. لذا اسرائیلی ها حضور خود در این منطقه را دستاویز بهره برداری های سیاسی و رسانه ای قرار داده اند.

آیا مراودات آنها فراتر از این بهره برداری سیاسی خواهد رفت؟

بنده معتقدم اینطور خواهد شد. بنا به این دلیل که روابط اسرائیل با کشوری مشابه جمهوری آذربایجان مانند ترکیه نیز مسیر مشابهی را طی کرد. اسرائیلی ها روابط خود را با ترکیه از سطح مناسبات بازرگانی آغاز کردند و به تعاملات سیاسی و نظامی _ امنیتی ارتقا دادند. نکته دیگر در این خصوص به همکاری جمهوری آذربایجان با ناتو (پیمان آتلانتیک شمالی) برمی گردد. طبق این همکاری ها، ناتو پیش بینی کرده و که نسبت به استقرار پایگاه نظامی در آذربایجان اقدام کند در حال حاضر آذربایجان گرچه عضو ناتو نیست ولی به عنوان کشور همکار در این سازمان جای دارد. اسرائیل نیز از جایگاه مشابهی در ناتو برخوردار است. از این زاویه روابط احتمالی دفاعی و امنیتی آذربایجان و اسرائیل قابل پیش بینی است اما برای آینده نزدیک همکاری چندجانبه سیاسی، اقتصادی و تا حدودی فرهنگی اجتناب ناپذیر است.

همکاری فرهنگی که نام بردید چه مواردی را شامل می شود؟

همکاری فرهنگی به حضور اقلیت یهودیان در آذربایجان برمی گردد، گرچه تعداد یهودیان این کشور خیلی محدود است اما رسیدگی به این اقلیت و همچنین یهودیان آذری مهاجرت کرده به سرزمین های اشغالی هم برای آذربایجان و هم برای اسرائیل می تواند مهم باشد. اصولاً اسرائیل همواره سعی کرده در روابط خود با دیگر کشور ها رسیدگی به وضعیت یهودیان را در اولویت قرار دهد، به همین دلیل برخی کشور ها نیز سعی کرده اند با امتیازدهی به اقلیت یهود حمایت لابی های صهیونیستی را به خود جلب کنند. برای مثال در بحرین تنها 7 خانواده یهودی زندگی می کنند با این حال دولت بحرین یک کرسی نمایندگی مجلس به این 7 خانواده اختصاص داده و در دنیا چنین تبلیغ کرده که این دولت مدافع حقوق اقلیت هاست و عملاً مورد حمایت لابی های صهیونیستی و غول های رسانه ای صهیونیست ها قرار گرفته است. در اینجا این سؤال مطرح است که آیا آذربایجان نیز مدل مشابهی را درباره یهودی های بسیار اندک این کشور انجام خواهد داد؟ پاسخ من این است که به احتمال قوی این اتفاق خواهد افتاد.

با توجه به حساسیت ایران به حضور اسرائیل در جمهوری آذربایجان و از سوی دیگر تأکید ایالات متحده آمریکا بر لزوم برقراری صلح در خاورمیانه، آیا این احتمال نمی رود که

آمریکا برای کاهش حساسیت ها با افزایش سطح همکاری های آذربایجان و اسرائیل به طور تلویحی ابراز مخالفت کند؟

نه من این اعتقاد را ندارم. آمریکایی ها برای کشوری تعیین تکلیف نمی کنند، آنها سازوکار نظام بین الملل را به گونه ای تعریف کرده اند که منافع خود را در آن بستر تأمین کنند. در حال حاضر این نظام مبتنی بر اقتصاد آزاد، حقوق بشر، مبارزه با تروریسم و... است. روابط اسرائیل _ آذربایجان نیز در راستای نظام بین الملل مورد نظر آمریکا تعریف شده و اتفاقاً افزایش این همکاری ها می تواند اهرم فشاری از سوی آمریکایی ها روی ایران باشد.

با توجه به حساسیت روسیه نسبت به گسترش ناتو به سمت مرزهای سرزمینی این کشور و اینکه شما نقش مهمی را در همکاری دفاعی _ امنیتی آذربایجان و اسرائیل برای ناتو

قائل شدید، سؤال اینجاست که چرا روسیه واکنش منفی در این باره نداشته است؟

روسیه در قبال کشورهای کوچکی همچون آذربایجان همواره این سیاست را در پیش گرفته که مناسبات آنها با دیگر کشور ها تا جایی که منافع روسیه را مورد تعرض قرار نداده اند واکنشی نشان ندهد، اما به محض احساس خطر جدی همواره واکنش داشته اند. به اعتقاد من حساسیت روس ها در این باره افزایش خواهد یافت اما از آنجا که آذربایجان و اسرائیل تحت نظام بین الملل مورد نظر آمریکا همکاری دارند و در حال حاضر نیز روسیه و آمریکا مذاکراتی را در حوزه مسائل مورد مناقشه در پیش گرفته اند همکاری آتی آذربایجان _ اسرائیل در چارچوب روابط و توافقات روسیه و آمریکا تعریف خواهد شد.